

Synger ut om håp

Kalle Urheim kler seg i hvitt på konsertene, som han kaller interaktive der han tar inn kunst, bilder, poesi og forteller historier i tillegg til musikken.

FOTO: NTB

Karl Urheim tror han muligens har begått den første samiske gospel-sangen. Men bare noen hundretalls mennesker vil forstå selve ordene.

GITTE JOHANNESSEN
NTB

Urheim synger nemlig på lulesamisk når han neste måned plate-debuterer – samtidig som sangene urfremføres i Hamarøy kirke 4. august under Hamsundagene.

Der vil han som alltid opptre i hvit kofte, som en omvendt Johnny Cash, for å «løfte frem lyset», som han sier til NTB.

Men til tross for språklige utfordringer opplever Urheim at budskapet – at om du sliter, så blir det bedre, at kjærligheten heler alt – når frem. Og musikk er tross alt et universelt språk.

– Jeg vet at det jeg gjør, berører. Jeg har tent et bål, og folk i dag trenger noe å varme seg på. Folk generelt stresser for mye og plages av destruktive krefter. Og mitt eget folk er utslitt av strid og fornorsking, sier Urheim om de stemningsfulle sangene i spennet fra fem lulesamiske tradisjonssalmer til egenskrevne lå-

ter og en coverlåt av Björn Skifs, gjerne ispedd vuolle, den lulesamiske joiken.

– Skifs på samisk blir nok også en første gang!

Løftes opp

Urheim (47) tar med salmene og urfolksmusikken han har med seg fra oppveksten i Tysfjord videre, gjennom å gi sangene en moderne musikalsk drakt. Med elementer av jazz, blues og ballader, som han også er glad i å synge.

– Sang og musikk har ulike funksjoner, og jeg liker energien både fra salmene og fra andre sjangre, sier Urheim.

Grunnpilaren i plateprosjektet hans er likevel den lulesamiske salmetradisjonen med sine vakre poesi og nydelige melodier, som han synes fortjener å løftes frem så hele verden hører det.

– For meg ligger det mye sårhet, lengsel, trøst og oppløftning i salmene, sier Urheim, som sam-

menligner den lulesamiske salmetradisjonen med negro spiritualene. For også der handler det om å løfte seg selv opp av nød, fattigdom og undertrykkelse.

Samisk styggen

I tekstene Kalle Urheim selv skriver, bruker han egen erfaring. Han gjorde seg bemerket i fjorårets Sámi Grand Prix med sangen «Idjasuojvaan / Nattskyggen». Som rett og slett var en slags lulesamisk «Styggen på ryggen».

– Mange har en sort revisor på sin høyre skulder, som sier at alt du gjør er feil, og gjør at du tror andres feil er dine. Men kjærligheten heler alt, det er svaret jeg gir i refrenget. Det er så egen erfaring som det kan få blitt, sier Urheim.

Han er åpen om at han har slitt i livet, med overgrep i barndommen og psykiske lidelser som ung voksen. Det er derfor albumdebuten kommer sent.

– Å lage musikk er et over-skuddsprosjekt. Jeg har ikke kunnet gi ut plate før jeg hadde det bra. Jeg har levd et skikkelig dårlig liv i perioder, og har brukt musikken og gudstroen til å overleve. Jeg var veldig syk og slet veldig, karret meg opp av grøften og har fått det bra. Det har gått fra helvete til himmel, sier Urheim – som nekter å inneha noen offerrolle.

Han nøler litt, før han forteller at han føler det som han påkaller gode krefter. At han er med på å formidle «noe større» fra universet.

– Mitt ønske er at folk skal være ti cm høyere når de går ut etter konserten.

Konsertturné

Karl Urheim fikk støtte fra ett fylke, to sameting og Samerådet for å lage albumet. Det har fått tittelen «Ruodjo», og har i likhet med sangene en engelsk sidetittel som er «Sacred breath from the Tundra».

– Ruodjo betyr «vinddrag», det du opplever på fjell og fjord. I Bibelen står det at Gud er som det stille sus i skogen. For meg skaper det assosiasjoner også til lærdom og kunnskap fra våre forfedre; både til naturen og den kristne arven

Etter Hamsundagene håper

Kalle Urheim er klar med en konsertturné i Norge og Sverige, har også søkt om turnéstøtte til å ta «Ruodjo»-sangene ut i verden.

FOTO: NTB

han det blir konsertene i Bodø, Oslo, Troms og Finnmark samt i Nord-Sverige, der hans mamma kommer fra. Kalle Urheim kaller sine opptredener for «litt som forestillinger», der han foruten musikken tar i bruk ulike kunstneriske uttrykksformer som kunst, bilder, poesi og forteller historier.

– Denne musikalske revitaliseringen av tradisjonsmusikken er mitt bidrag til å bevare lulesamisk kultur. Vi har så mye fint. Selv om vi bare er rundt 6-800 språkbærere i Sverige og Norge.

Kalle Urheim

- Karl Edvard «Kalle» Urheim, lulesamisk kulturoperatør, poet, komponist, låtskriver og sanger.
- Baserer seg på lulesamiske joike- og sangtradisjoner, skriver også musikk på norsk og engelsk, og har i senere år studert ved Musikonservatoriet i Tromsø.
- Fra Musken i Tysfjord, bosatt på Hamarøy.
- I finalen under Samisk Grand Prix i 2015 med låten «Nattskyggen» der han ble folkets favoritt.
- Slipper debutalbumet «Ruodjo // Sacred Breath from the Tundra» 1. august på selskapet Alvvat Records, der Svein Schultz (Mari Boine) er produsent.
- Konsert i Hamarøy kirke 4. august.
- Stod frem i forbindelse med overgrepssakene i Tysfjord – først i 2007, og i VG i juni.